

Lapsi kasvaa rakkaudesta

Lapsen yksi tärkeimmistä perustarpeista on rakkauden tarve. Rakkaus tarvitsee kasvot, sanoja ja tekoja. Jumala on kaiken rakkauden lähde ja voi eheyttää ja täydentää puutteellisia rakkauden kokemuksia.

Lapsi tarvitsee perusturvaa ja hoivaa, mutta ennen kaikkea rakkautta. Yksi tarveluokitus on lapsen tarve kuulua jollekulle, kuulua johonkin ja olla jotakin. Lapsen rakkauden ja turvallisuuden kokemukset alkavat jo kohdussa, jolloin hän kokee samoja tunteita kuin äitinsä. Lapselle varsinkin kahdella ensimmäisellä elinvuodella on suuri merkitys. Lapsen tulisi saada ehdotonta ihailua voidakseen kehittyä normaalisti. Lapsi peilaa itseään hoitajaansa ja kaikin tavoin yrittää saada hoitajansa huomion. Jo ensimmäisestä ihmissuhteesta tulee odotusmalli, miten olettaa muiden suhtautuvan häneen. Jos lapsi ei koe saavansa ehdotonta rakkautta, hän alkaa uskoa, että hänen on ansaittava se tekemisillään ja että omana itsenään hän ei ole tarpeeksi rakastettava. Siksi onkin tärkeää eläytyä lapsen varhaisiin viesteihin ja vastata hänen tarpeisiinsa nopeasti ja luotettavasti. Kun aikuinen pystyy tyyntymään lapsen hätäntymättä itse, lapsi oppii turvautumaan aikuiseen ja hänelle syntyy luottamus ja toivo siitä, että elämässä voi selviytyä.

Mistä lapsi tietää, että häntä rakastetaan?

Perheen tunnelmasto antaa pohjan rakkaudelle. Rakkautta voi ilmaista eri tavoin. Rakkauden ilmaisut voivat olla sanoja tai tekoja, ne voivat tukea toisen 'olemista' tai 'tekemistä'.

Erityisesti pieni lapsi ymmärtää paremmin, että häntä rakastetaan, jos hän saa katsekontaktia ja kosketusta. Vastasyntyneelle ne ovat elinehto, mutta sama pätee myös isompiin lapsiin nähden. Heillä korostuu jakamattoman huomion merkitys samoin kuin rakkauden teot, pienet palvelukset, kuin esim. lempiruoan laittaminen tai rakkaudellisen viestin kirjoittaminen lapulle tai kortti vanhemman työmatkalta. Jakamaton huomio tarkoittaa, että annetaan aikaa yhdelle lapselle kerrallaan, käytetään aikaa yhdessä tekemiseen ja pyritään kuuntelemaan lasta. Mitä vanhemmasta lapsesta on kysymys, sitä pidempi voi olla aika, jonka he tarvitsevat avautuakseen ja todetakseen, että aikuinen on aidosti kiinnostunut heistä itsestään. Se on kuitenkin parasta ehkäisyä nuorten yleistyneeseen masennukseen.

Ns. kiintymyssuhdeteoriassa on todettu, että lapsi kiinnittyy ja myöhemmin kiintyy henkilöön, joka on tarpeeksi läsnä hänen elämässään, Tämä kiinnittyminen voi olla turvallista, turvatonta tai ristiriitaista ja sen vaikutukset näkyvät aikuisuuteen asti. Jopa aivojen kehitys häiriintyy rakkauden puutteesta ja stressinsietokyky jää vajaaksi. Tämä voi olla osasy lapsen lukihäiriöihin ja aikuisiän läheisriippuvuuteen, jolloin ihminen ei aikuisenakaan osaa tehdä itsenäisiä päätöksiä, hänellä on voimakas hylätyksi tulemisen pelko sekä kyvyttömyyden tunne.

Rakkaus asettaa rajoja

Rakastan sinua, mutta en tekoasi. Rakkaudellinen ilmapiiri auttaa lasta ottamaan

vastuun vääristä teoista, pyytämään anteeksi ja myös julistaa anteeksi.

Lapsen olisi saatava nähdä oma arvonsa ja heille tulee välittää tulevaisuus ja toivo. Rakkauden osoittamista on myös rajojen asettaminen lapselle. Ristiriitatilanteiden välttämiseen on monenlaisia keinoja ja niistä saa neuvoja tarjolla olevasta kasvatuskirjallisuudesta sekä vanhempainluennoista ja vertaisryhmistä, joissa vanhemmat voivat tukea toisiaan. Rakkauden osoittamista on myös vanhempien vaivannäkö, kun he tuovat lapsiaan seurakuntayhteyteen ja yrittävät tukea ystävyyssuhteiden syntymistä muiden seurakunnassa käyvien lapsiperheiden kanssa. Sillä voi nuoruusvuosien myllerryksessä olla arvaamattoman suuri merkitys. ”Totuta poikanen nuorena tiensä suuntaan, niin hän ei vanhanakaan siltä poikkeaa” pitää edelleen paikkansa, mutta vanhempien esimerkki on avain ja suunnan antaja niin tässä kuin melkein kaikessa kasvatuksessa.

Jumalan rakkaus eheyttää

Jokaisella pitäisi olla oikeus kuulla, että hän on syntynyt tänne Jumalan tahdosta ja että Jumala rakastaa ja haluaa antaa tulevaisuuden ja toivon. (Ps 139: 13-16; Vanhempina ja kasvattajina voimme seurakunnassa tukea rakkaudettomista lähtökodista tulevia lapsia rakkaudettomuus ajaa lapsen hänelle itselleen tuhoisiin ratkaisumalleihin. Seurakuntakodin rakkaudellinen ilmapiiri lisää turvallisuuden tunnetta

lapsissa.. Yhden aikuisen aito kiinnostus ja rakkauden osoittaminen voi pelastaa lapsen tulevaisuuden. Lasta ei voi viedä sen pidemmälle kuin missä itse on, siksi on tärkeää saada eheytyä omista lapsuuden haavoista. Sanotaan, ettei koskaan ei ole liian myöhäistä saada onnellinen lapsuus ja tämän vahvistavat ne, jotka ovat saaneet parantua sisäisesti ja saaneet korvaavia kokemuksia puuttuvan rakkauden sijaan. Ihanne olisi, jos jokainen saisi kokea tätä rakkautta jo alusta lähtien, sillä on paljon helpompi rakastaa lasta kuin korjata aikuista.

Kirjallisuus

Sibley, Linda: Meidän perheen hyvä arki, käytännön työkaluja lapsi- ja perhetyöhön. Karas-Sana. 2003.

Sinkkonen, Jari: Lapsen puolesta. Wsoy. 2006
Sinkkonen, Jari: Elämäni poikana. WSOY. 2005.
Huusko, Mari: Hallintaa vai huolenpitoa, Kirjapaja Sinkkonen, Jari , Kalland Mirjam (toim): Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. WSOY. 2005
Kuusisto, Ritva: Vauvavuoden vanhemmuus. Raittiuden ystävät
Kinnunen, Saara: Anna mun olla lapsi. Kirjapaja. 2003,
Paratiisi pokkari 2007
Kehu lapsi päivässä. Lasten Keskus
Tahkokallio, Keijo: Mitä tehdä levottomille lapsille. WSOY, 2003
Mattila, Kati-Pupita: Lapsidiakonian käsikirja. Päivä. 2003

Ulla Koskinen, Kirjoittaja on Uudenmaan lapsityön yhdyshenkilö ja lapsityövaliokunnan jäsen. Lisääaineistoa lapsi-, avioliitto- ja perhetyöhön sekä äitilapsipiireille saa www.ulro.fi sivuilta.